

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

„Každý den s úsměvem“

Platný od 1. 9. 2019

Obsah

1 Školní vzdělávací program pro školní družinu	2
1.2 Identifikační údaje.....	2
1.3 Charakteristika ŠVP	3
1.4 Cíle	3
1.5 Formy zájmového vzdělávání	4
1.6 Obsah vzdělávání	4
1.6.1 Osnovy pro školní družinu	4
1.6.1.1 Člověk a jeho svět	4
1.6.1.2 Umění a kultura.....	5
1.6.1.3 Člověk a zdraví.....	5
1.6.1.4 Člověk a práce.....	5
1.7 Klíčové kompetence.....	6
1.7.1 Kompetence k učení	6
1.7.2 Kompetence k řešení problémů	6
1.7.3 Kompetence komunikativní.....	6
1.7.4 Kompetence sociální a personální	7
1.7.5 Kompetence občanské.....	7
1.7.6 Kompetence k trávení volného času.....	7
1.8 Projekty	8
1.9 Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami	8

1 Školní vzdělávací program pro školní družinu

1.2 Identifikační údaje

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Název programu: „Každý den s úsměvem“

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Záboří, okres Strakonice

Adresa školy: Záboří 105, 387 34

Ředitel: Mgr. Michal Gutwirth

Kontakty:

Telefon 383 494 425

E-mail zs.zabori@centrum.cz

Web www.zszabori.cz

Zařazení do sítě škol:

IZO: 114800243

REDIZO: 650050738

IČ: 75000971

DIČ: CZ 750 00 971

Datum zápisu do rejstříku: 1. 1. 2005

Zřizovatel: Obec Záboří

Adresa Záboří 105, 387 34 Záboří

Telefon 383 494 333

E-mail obec@zabori.cz

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2019

Verze: 1/2019 od 1. 9. 2019

Vypracovala: Mgr. Andrea Čížková

Upravený ŠVP byl projednán

Pedagogickou radou dne: 26. 8. 2019

V Záboří dne 30. 8. 2019

Mgr. Michal Gutwirth, ředitel školy

1.3 Charakteristika ŠVP

Pojetí základního vzdělávání – hlavní výchovný záměr

Hlavní výchovný záměr je orientován směrem k účastníkům školní družiny a směřuje k tomu, aby získali dobré základy do života a pro další vzdělávání, a aby byli schopni s uspokojením zvládat další životní a vzdělávací etapy. Vychází z osobnostně orientované výchovy. ŠVP školní družiny (dále ŠD) úzce navazuje na předškolní vzdělávání, na výchovu v rodině a na ŠVP základní školy.

Každého účastníka vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má své individuální a specifické potřeby a možnosti a jeho aktivitám vytváříme potřebné podmínky – možnost svobodné volby; základní vzdělávání je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého jedince.

Dáváme účastníkům možnost spoluúčasti na tvorbě programu, respektujeme jeho právo na neúčasti při nabízené činnosti – právo být pouze pozorovatelem.

Respektujeme pedagogické zásady, povzbuzujeme nesmělé účastníky, posilujeme sebevědomí a pozitivně hodnotíme každého, kdo pracuje na úrovni svého osobního maxima, podporujeme iniciativu, tvořivost a vlastní fantazii, účastníkům je dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

Vycházíme ze znalostí o účastnících, jejich aktuálního rozvojového stavu i konkrétní životní a sociální situace – každý má právo být jiný, má jiné potřeby rozvíjet se a učit se svým tempem. Naším cílem je vytvářet vhodné sociální klima, které se zakládá na vzájemné důvěře a úctě.

1.4 Cíle

- umožnit účastníkům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat účastníky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést účastníky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u účastníků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat účastníky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
- vytvářet u účastníků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit účastníky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést účastníky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat účastníkům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

1.5 Formy zájmového vzdělávání

Školní družina navazuje na vyučování v základním vzdělání, má ale svá specifika. Organizuje především pravidelnou činnost oddělení. Zde se střídají následující činnosti:

- a) zájmové (hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní a tvořivá činnost...)
- b) odpočinkové (četba, poslech hudby, hry na koberci, společenské hry, spontánní kresba,...)
- c) sportovní (sport v hale, fotbal, míče, švihadla, rekreace na škol. hřišti, kolektivní hry, závody...)
- d) rekreační (vycházky do přírody a přilehlého okolí, hry v lese...)
- e) přírodovědná (poznávání zvířat, květin a stromů, vnímání změn v přírodě během ročních období...)
- f) společensko-vědní (jak se chováme k ostatním, já jako občan, slavení svátků a dodržování tradic...)
- g) příprava na vyučování (pracovní listy, četba knih a časopisů, křížovky, rébusy...)

1.6 Obsah vzdělávání

- Člověk a jeho svět
- Umění a kultura
- Člověk a zdraví
- Člověk a svět práce

1.6.1 Osnovy pro školní družinu

1.6.1.1 Člověk a jeho svět

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Pěstovat pěkné vztahy – chování ke spolužákům i dospělým osobám	Oslovování kamarádů a dospělých	Rozhovory –vztahy v rodině, trávení volného času, pomoc starším osobám.
Vést děti k samostatnosti a správnému vystupování na veřejnosti.	První pomoc, důležitá tel. čísla.	Připomínání významných výročí a historických událostí.
Umět zvládat základní sebeobslužné činnosti.		
Poznávat a chránit přírodu	Práce s atlasy (živočichové, rostliny, města a jejich znaky, země a vlajky...) a encyklopediemi.	Vycházky (orientace v místě bydliště, poznávání přírody).
	Chráněná území ČR, hrady a zámky. Bohatství lesa, polí a luk.	
	Lidová přísloví a pranostiky (Veselý krok přes celý rok, Špalíček...)	
	Hry: pexeso, kvarteto	Lidové tradice.

1.6.1.2 Umění a kultura

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Pěstovat estetické cítění a představivost, rozvíjet fantazii	Malování, kreslení, stříhání. Kreslení v přírodě.	Seznámení s různými technikami (modelování, koláže, zapouštění barev, skládání...). Výtvarné soutěže.
	Ilustrace dětské knihy.	
	Návštěva školní knihovny.	
Pěstovat zájem o hudbu, rozvíjet smysl pro rytmus.	Poslechové skladby, zpěv.	Poslech hudby a mluveného slova (soustředění). Účast na školní Akademii.
Rozvíjet správnou výslovnost, vyjadřovací schopnosti, dýchání.	Rozpočítadla, jazykolamy, veršované pohádky. Hra na tělo	
Vztah k uměleckým dílům.	Malované písničky.	Návštěva koncertu a divadelního představení
	Četba na pokračování, taneční kroky a hry.	Vlastní choreografie s gymnastickými prvky.

1.6.1.3 Člověk a zdraví

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Upevňovat získané dovednosti a návyky (hygiena, společenské chování)		
Přispívat k rozvoji tělesné zdatnosti, otužování a sportovního chování.	Míčové hry, závodivé hry, běh s překážkami.	Soutěže družstev
	Kolektivní hry, kopaná.	
Správné přecházení vozovky, seznámení s nebezpečnými situacemi.	Přecházení vozovky. Určování dopravních značek.	
	Orientace v okolí školy. Nebezpečné křižovatky a nebezpečné situace.	Cestování dopravními prostředky.
	Turistické značení.	Turistika.

1.6.1.4 Člověk a práce

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Seznámit děti s různými pracovními technikami	Práce s papírem, textilem, přírodninami, modelínou, vlnou...	
Rozvoj zručnosti, představivosti a fantazie.	Tvořivé hry se stavebnicemi (Seva, dřevěné kostky..)	
Hygiena prostředí. Sebeobslužné činnosti.	Zalévání rostlin. Podílení se na výzdobě tříd a školy	Dodržování bezpečnosti při práci.

1.7 Klíčové kompetence

1.7.1 Kompetence k učení

- při práci s účastníky uplatňujeme individuální přístup zohledňující jeho úroveň a míru znevýhodnění
- vztah účastníků k učení ovlivňujeme vytvářením příjemného a pozitivního školního klimatu
- učíme účastníky získávat informace z více zdrojů (učební texty, výukové programy, internet, knihovna, video, apod.)
- vedeme účastníky k vyhledávání dílčích i ucelených informací a orientaci v informačních zdrojích, v praktických a opakovaných činnostech je učíme odlišovat podstatné od nepodstatného
- zadáváme účastníkům úlohy vycházející co nejvíce z praktického života
- umožňujeme účastníkům prezentaci výsledků vlastní práce a jejich srovnání s pracemi ostatních účastníků

1.7.2 Kompetence k řešení problémů

- učíme účastníky rozpoznávat a pojmenovat konkrétní problémy a jejich závažnost
- vedeme třídní kolektivy ke společnému řešení kázeňských nebo vztahových problémů
- vedeme účastníky k vytváření vlastních pracovních postupů
- formou modelových situací, dramatizace a problémových úloh učíme účastníky samostatnému úsudku a rozhodování
- umožňujeme účastníkům vyjadřovat se k problémům kolektivu a školy a navrhnout společná řešení
- jednoznačným a jednotným výkladem práv a povinností učíme účastníky přijímat důsledky svých rozhodnutí
- předkládáním alternativních řešení problémových situací učíme účastníky samostatnému rozhodování
- vytváříme účastníkům prostor ke sdělování vlastních problémů
- snažíme se vést účastníky k zaujímání vlastního postoje při řešení konkrétních problémů

1.7.3 Kompetence komunikativní

- vedeme účastníky k vyjadřování celou větou
- vhodnými podněty vedeme účastníky ke kladení a správnému formulování otázek
- účastníky poskytujeme dostatečný časový prostor k vyjádření
- učíme účastníky naslouchat a co nejlépe porozumět obsahu sdělení
- učíme účastníky formulovat a obhajovat vlastní názory
- vedeme účastníky ke klidnému a věcnému řešení konfliktních situací
- učíme účastníky poznávat a správně používat technické, informační a komunikační prostředky (telefon, internet, e-mail)

- učíme účastníky pravidlům vystupování a komunikace

1.7.4 Kompetence sociální a personální

- máme jasně a jednoznačně stanovena pravidla chování ve školní družině, škole i mimo ni
- jednoznačným a jednotným výkladem jeho práv a povinností učíme účastníky přijímat důsledky vlastních rozhodnutí
- vedeme účastníky k toleranci a schopnosti empatie ve vztahu k lidem odlišným, nemocným nebo postiženým
- vedeme účastníky k uvědomění si nezbytnosti pomáhat mladším, slabším a méně nadaným spolužákům
- pomáháme účastníkům orientovat se v obtížných osobních či rodinných situacích, případně hledat řešení
- učíme účastníky rozpoznávat a pojmenovávat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování narušující soužití v třídním nebo školním kolektivu
- seznamujeme účastníky s riziky patologických forem chování i s jejich důsledky

1.7.5 Kompetence občanské

- důsledným dodržováním zásad chování a pravidel soužití daných řádem školy vytváříme základní rámec školních a společenských norem
- vytváříme základní povědomí o základních právech a povinnostech občana demokratického státu
- seznamujeme účastníky s demokratickými hodnotami a tradicemi, vedeme je k odporu proti nedemokratickým názorům, hnutím a systémům
- učíme účastníky rozpoznávat a vyhodnocovat pozitivní a negativní projevy chování
- seznamujeme účastníky s fungováním důležitých institucí, vedeme je k rozpoznávání projevů rasismu a xenofobie a jejich odmítání
- vedeme účastníky k pochopení významu zdraví pro plnohodnotný život a seznamujeme je s důsledky zneužívání všech návykových látek
- učíme účastníky zvládat běžné praktické činnosti – nakupování, cestování hromadnou dopravou apod.

1.7.6 Kompetence k trávení volného času

- vedeme účastníky k tomu, aby uměli účelně trávit volný čas
- snažíme se nabídnout takové činnosti, aby si účastníci podle svých dispozic mohli vybrat činnost, která ho baví
- snažíme se, aby účastníci rozvíjeli své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech

1.8 Projekty

V rámci chodu školní družiny byly do školního vzdělávacího programu ŠD vloženy klub zábavné logiky a deskových her a čtenářský klub. Oba jsou nově zřízenými aktivitami od školního roku 2019/2020 a jsou poskytovány bezplatně. Jsou realizovány ve výzvě Šablony II OP VVV v projektu CZ.02.3.X/0.0/0.0/18_063/0013798 s názvem „Škola pro budoucnost II“.

Cílem aktivit je realizace klubu pro účastníky školní družiny a školního klubu. Aktivity mají formu volnočasových aktivit a vedou k rozvoji klíčových kompetencí účastníků. Takto získané znalosti, dovednosti a kompetence se také promítají i do povinné složky vzdělávání žáka. Aktivita umožňuje vedle rozvoje účastníků i profesní rozvoj pedagogických pracovníků.

a) Čtenářský klub

- Účastníci si přímo v klubu čtou knihy dle svého výběru dle úrovně čtenářů.
- Doporučují si knihy navzájem, diskutují o přečtených knihách.
- Seznamují se se školní knihovnou, učí se v ní orientovat, vyhledávat knihy dle autorů, vypůjčují si zde knihy.
- Navštíví městskou knihovnu, seznamují se s jejím řádem.
- Účastní se menších projektů (Noc s Andersenem...)

b) Klub zábavné logiky a deskových her

- Žáci rozvíjejí své logické a strategické myšlení.
- Luští hádanky, rébusy a jiné hlavolamy.
- Zkoumají, vymýšlejí a nacházejí strategie, postupy, a řešení.
- Seznamují se s novými hrami, svým spolužákům demonstrují své oblíbené.
- Rozvíjejí své myšlení, soustředění, logiku, představivost a tvořivost.
- Poznávají výhody komunikace, spolupráce a vzájemné pomoci.
- Posilují svůj postřeh, rozvahu při rozhodování a trpělivost.

1.9 Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni účastníci se zdravotním postižením, se zdravotním znevýhodněním a se sociálním znevýhodněním.

Při plánování a realizaci vzdělávacího a výchovného procesu vycházíme z konkrétní identifikace a popisu speciálních vzdělávacích potřeb účastníka, které jsou poskytovány odbornými pracovníky. Účastníkům jsou vytvářeny podmínky pro úspěšné vzdělávání v rámci jejich vlastních možností.

Účastníci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

Z důvodu zdravotního postižení nebo zdravotního znevýhodnění účastníků je třeba uplatňovat při jejich výchově vzdělávání kombinaci speciálně pedagogických postupů.

Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace a dalších specifických dovedností účastníků. Jejich vzdělávání vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné školní prostředí, respektování jejich individuality, využívání podpůrných opatření, zohlednění druhu, stupně a míry postižení. Důležitá je spolupráce s rodiči či zákonnými zástupci účastníka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky. Účastníkům se zdravotním postižením je v souladu s právními předpisy umožněno působení asistenta pedagoga.

Účastníci se sociálním znevýhodněním

Tito účastníci pocházejí ze sociálně, kulturně nebo jazykově odlišného prostředí, v němž vyrůstají účastníci majoritní populace. Obtížněji se integrují díky svým jazykovým odlišnostem, různým hodnotovým žebříčkům či celkovému stylu života. Pozornost je věnována osvojení českého jazyka, seznámení s českým prostředím. Na druhé straně má být těmto účastníkům dle možností umožněno vzdělávání v jazyce příslušné národní menšiny. Vychovatel se orientuje v rodinném prostředí účastníků, volí vhodné přístupy, které ve školní družině vytvářejí příznivé společenské klima. Využívá individuální či skupinové péče, příp. pomoci asistenta pedagoga, volí odpovídající metody a formy práce, komunikuje a spolupracuje s odborníky.

Účastníci se speciálními poruchami učení či chování

V rámci školy integrujeme žáky v běžných třídách a realizujeme podpůrná opatření v rámci individuálního vzdělávacího plánu. Při práci s těmito účastníky školního družiny uplatňujeme klidné, trpělivé, laskavé a důsledné vedení, rozvíjíme sociální dovednosti a samostatnost, nevhodné chování se snažíme řešit okamžitě, pokud to situace umožňuje, upřednostňujeme přirozené důsledky a nápravu. Pochvalou posilujeme pozitivní chování. Účastníka podporujeme, chválíme a oceňujeme nejen dobrý výsledek, ale i snahu, pohotovost a dílčí úspěchy. Na impulzivitu reagujeme bez emocí, v klidu, necháme nejdříve afekt účastníka odeznít se snahou přenést zodpovědnost za chování na něj.

Těmto účastníkům se snažíme umožnit dostatek svobodného pohybu, ve všech činnostech jim poskytujeme stálý zájem a maximální podporu.

Účastníci mimořádně nadaní

Usilujeme o maximální využití potenciálu účastníků školního klubu a snažíme se je podporovat v jejich osobnostně-sociálním rozvoji. Při identifikaci účastníků mimořádně nadaných a následné péči spolupracujeme s odborníky PPP a s rodiči.

Pro vytváření pozitivního klimatu mimořádně nadaným účastníkům je zapotřebí dostatek vnímavosti okolí k jejím specifikům a v rámci osobnostní výchovy rozvíjet jejich toleranci a ochotu pomáhat slabším spolužákům. K rozvíjení talentu přispívá rovněž zájmová mimoškolní činnost zajišťovaná pomocí zájmových kroužků.

Účastníci s uměleckými sklony mohou navštěvovat umělecký obor zřízený na škole pobočkou Základní umělecké školy v Blatné.